

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. De unica comestione in die jejuniij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Valquez p. 1. tom. 2. diff. 177. cap. 5. n. 54. Idemque
Reginaldus, Villalobos, Thom. Sanchez apud
Diam. p. 1. r. 9. ref. 41. id. præceptum nullibi appare.
Quid de consuetudine? In Hispaniis, & consequen-
ter ubi evulgatur Bulla Cruciatæ, consuetudinem absti-
nendi à lacticiis in prædictis jejuniis non adesse, me-
rito docet idem Valquez: quia, cum ibi major fidelium
pars abhinc quadraginta annis sumat Bullam, comedat
que lacticia, allegari non potest consuetudo e contra
lacticia.

Dicescat si non fumerent Bullam, abstinere à lacti-
ciis. Audio, sed consuetudo non ex agendis, sed ex
abstinentiis legitime debet. Ita Ioan. Sanchez in sel.

21. In quibusdam locis extra Hispaniam, lego necesse
esse contra lacticia consuetudinem addunt tamen
non ignobiles Doctores, etiam si adesset, non obligare si-
cuti aliter ad mortale: ita Henricus, Villalobos, utique
Sanchez, Portella, alique apud Diam. p. 1. r. 1. tract. 9.
ref. 41. & ref. 5. cap. 6. quibus adde Escobar. p. 3. de
jejun. c. 3. quia non constat esse introductam scienter, &
quoniam se mortaliter obligandi, sed potius ex ignorantia,
quia crediderunt simpliciores, se esse à jure obligatos: ita
salas, alique apud Ioan. Sanchez d. 5. n. 19. si incerta
ergo est, & anceps obligatio prævalet contra illam fide-
lium libertatem, quæ est certa, nec ab ullo jure, ut videtur,
legata: cum in dubio lex non sit censenda obligare, ex
Sancio lib. 7. de legibus cap. 1. n. 13. Casto Palao tom. 2.
d. 4. p. 3. n. 13. Merolla tom. 3. c. 3. d. 2. n. 3. & alii.

22. Si verò loquamur de jejuniis Quadragesimæ,
quæ sunt solemniora, & strictiora, major est, & con-
terior difficultas: Nihilominus, quod neque pro
quadragesima addit in jure, solum rigorosa prohibitio,
non nulli probant. Ita ragund. præc. Eccles. 4. lib. 1.
cap. 1. n. 11. in editione Lugdun. anno 1632. afferens Do-
ctores Comibitenses, Eboracenses, Saluanticenses,
quia in jure, ubi est de quadragesima locutio, solum sic
habetur: c. denique, dist. 4. Par. est, ut ab illis, quæ sementinam
in carnisibus originem trahunt (sic vocantur in jure lacti-
cia), abstinemus. Vbi Glossa: Par, id est, æquum, & ju-
stum. Lege Baronium tom. 8. art. 622. Explicite autem
illud, par est, quasi sit sensus, par debere esse præceptum
de carnisibus, & lacticiis: est nimis negligere vocis la-
tine significationem; par enim est, significat æquum est,
conveniens est: non verò, par præceptum est. Dixi solum
quia alium ratum de prohibitione lacticiis non in-
venies in jure, quidam enim alius, qui affertur ex Ca-
non. 16. Trullano sex. Synodi, nullus est auctoritatis:
cum illos Canones ediderint petulantes, quidam Episco-
pi, nec omnino Catholici: ut constat ex eo, quod affe-
rant Ecclesiam Constantinopolitanam esse supra Roma-
nam. Azor p. 1. lib. 1. c. 16.

24. Sed quid de consuetudine obligante? Respondeo
cum nequaquam adesse, videntur probare modò dicta
num. 21. de consuetudine extra quadragesimam: æquè
enim utrumque persuadent.

Quid ego tandem sentiam, noli à me expectare, amice
Lector, donec clarioꝝ declaratio Summi Pontificis acce-
dat, vel finior usus fidelium alterutram sententiam au-
theticeat.

25. Ex eo, quod num. 20. dictum est, jejunia intra
annum admittere in jure lacticia, sequitur dispensa-
tionem ad lacticia, teneri ad jejunandum: quia cum in
jure sit jejunium cum lacticiis, poterit, atque adeo
debet illud servari, ad quod non se extendit dispen-
satio. Inde etiam inferitur, per jejunium cum illis ex-
hibitis posse quæpiam lucrari Iubilæum, uti etiam
satisfacere Voto, & penitentiz Sacramentali, nisi ex
circumstantiis contrarium coniciatur: Ita Azor, part. 1.
lib. 7. cap. 10. questio. 2. alique contra Navarrum conf. 5.
de observ. jejuniorum. Ratio est eadem, quia jejunium
Ecclesiasticum est.

26. Inquires: Dominice infra quadragesimum oc-
currere admittuntne usum lacticiis, more Vigi-

liatum intra annum, an vero repellant ad modum Feria-
rum ipsius quadragesimæ? Respondeo: ex communiore
sententia repellunt. Ita Dana p. 3. tract. 6. ref. 80. Trull.
lib. 3. in Desal. c. 1. dub. 3. Diana in summa, v. jejunium,
n. 3. Idem Sanchez in sel. d. 5. n. 25.

27. At per Bullam Cruciatæ, Sacerdotes Religiosos
securè posse in diebus Dominicis lacticia comedere,
puto: Ita Palatius, Corduba, Hunnus, Llamas, Villa-
lobos, Diana, Ludovicus à Cruce, quos citat, sequitur
que Pasqualicus de jejunio, dec. 73. num. 4. Ratio est, quia
in Bulla Latina, cum est locutio de Sacerdotibus, & Re-
ligiosis, signatè dicitur, eos non posse licitè comedere
lacticia in diebus jejuniis, At dies Dominici, dies jeju-
nij nequaquam sunt.

28. Dices: in Bulla vulgari, quæ solet publicari à
commisario Cruciatæ, non dicitur in diebus jejuniis, sed
in diebus quadragesimæ: at dies Dominici, de quibus lo-
quimur, dies sunt quadragesimæ. Respondeo: cum Com-
missarius minimè gaudeat facultate mutandi substantia-
lia Bullæ, credendum est, cum nomine dictum quadre-
simæ, quod ponit in Bulla vulgari, intelligere dies jeju-
niorum quadragesimæ: & quidem merito: nam dies Do-
minici sunt ultra dies quadragesimæ, qui dies propriè sunt
Quadragesimæ. Responso ipsius Pontificis, qui contra-
rium decrevisse à nonnullis apud Rodr. in Bulla Cruc.
§ 8. dub. 1. affertur, eodem eliditur modo, quo n. præ. dixi-
mus in simili, nimirum de ea responsione authenticè ne-
quaquam constare.

§. II. De unica comestione in die jejuniis.

1. Comestionem unicam esse de substantia jejuniis su-
pra diximus, unde num. 17. intulimus per tertiam,
quartamve, vel aliam comestionem non frangi jejunium,
quia jam fractum irreparabiliter fuit per secundam. Con-
trà, certum est frangi, si pluries eodem die eibus in para-
vitate materiæ ultra unicam refectonem sumatur; quia
ex pluribus parvis fit una notabilis comestio. Ita Merol-
la tom. 1. d. 2. c. 4. dub. 9. n. 215. & passim.

Lac, Ius, Vinum, Mustum, Cervisia, Aqua condita.

2. Vnicam comestionem diximus, non, unicam po-
tationem: hanc enim pluries in jejunio adhibere nullo
jure prohibetur, cum in die jejuniis prohibeatur solum
nutritio, delectatio gulæ, ut provenientes ex cibo: non
verò ut ex potu procedentes. Ita S. Thom. 2. 2. q. 147.
art. 6. Azor, part. 1. lib. 7. cap. 10. quest. 7. Sanch. in consiliis
lib. 5. c. 1. dub. 23. n. 2. alique passim.

3. Verus autem potus in eo consistit, quod adhibea-
tur ad vehiculum cibi, seu alimenti, & verè talis sit: non
enim sufficit, quod tu ad talem finem assumas, nisi etiam
res ejusmodi sit; ut per se, & naturâ suâ adjuvet ad eli-
xandum, vehendumque alimentum, non verò sit alimen-
tum: sicut Gallina distillata potus esset, quia liquida, quia
sedat fortasse sitim, quia ad finem vehendi per venas ce-
te alimenta, à te posset assumi.

4. Hinc non licet intra diem jejuniis ebibere ac, vel
jus: sed licet bibere vinum, mustum, cervisiam, aquas
ex herbis, vel eodem vino distillatas. Ita Anton. de Leon.
in q. chachlata, p. 1. §. 1. etiam de manè, etiam ob solam
delectationem, etiam multoties in die, etiam in fraudem
jejuniis: quia illa in usu communi cibi sunt; hæc autem
etiam cum prædictis circumstantiis verè sunt potus. Ita
Laym. lib. 4. tr. 8. c. 1. n. 7. Sanch. l. c. n. 4. Dian. p. 1. tract. 9.
ref. 23. Lezzan. v. jejunium, n. 2. Pag. Eccles. præcept. 4. lib. 2.
c. 4. n. 14. in edit. Lugdun. anno 1632.

5. Idem puto de aqua saccaro, citro, gelsiminis,
anito, aromatibusve condita, eo modo, quo nostra
ætate usui Proceribus sunt: tum quia modica est quanti-
tas saccari, vel aliarum rerum, quæ in ea aqua internis-
centur: tum quia illa apponuntur per modum medicinæ,
ne sola aqua stomacho noceat: tum præcipue, quia
assumuntur in veram potationem, & in verum alimentum
vehicula.

vehiculum, & verè tales sunt: non vero in comestione vel per se in nutritionem.

6. Contrarius videtur Sanchez in *conf. lib. c. 1. dub. 23. m.* sed fortasse loquitur in casu, quo ita interpretatur magna quantitas substantialis, cibis extrahantur à natura potionis.

Sapa, Acetum, Oleum, & similia Condimenta

Præciscendo à parvitate materiae quæ semper in his usu venire solet, hæc ex se jejunium frangunt. Id quod certum omnino sit, quia non ad potum, sed ad cibum pertinent. Unde sit, ut si jentaculo v. p. pertinet illa adhibeas in die Jejunij, non quidem extra octo uncias, quibus constare illud posse dicimus *in se*: sed extra illas computari debeant, tibi enim sunt quoad substantiam: & ad modum item cibi assumuntur.

Vua, Mala Massilica, Medica, Aurea, Punica, & similia.

7. Ne idem de Vua sentias, quod de Vino; hæc enim frangit omnino jejunium, cum non sit potus, sed abusus, Dices, At Vua sumi potest ad sedandum, ut in perine ac potus. Rursus in illa nihil aliud continetur, quod nutriet, nisi ipse liquor inclusus in cortice, qui non est nisi Vinum, vel Mustum, à quo jejunium non violatur. Respondeo, esto sumatur ad sitim extinguendam, esto, nil aliud in illa contineatur, nisi ipse liquor, quod nostrum non est disputare esto, tu succum dumtaxat sugas, cætera ab ore propicias, satis à nonis excluditur ex eo, quod, ut sic, assumatur: per veram comestione, & non in alimentum vehiculum, cum vinum, vel Mustum ab ipsa expressum, per veram & usalem potatione bibatur.

8. Quod dixi de Vua, de cæteris fructibus dictum volo v. g. de Malis Massilicis, Medicis, Aureis, Punicis, & c. Italice *Limoni, Aranci, Orangi Granati*; eadem enim est, ac de Vuis ratio.

Cocholata.

9. Cocholata Indis, Hispanisque jam diu, Italibus verò dudum valde familiaris, an sit vera potio, ac propterea in jejunio extra refectorem admitti possit; vulgaris est nostra ætate, ac celebris questio.

Puto non esse veram potionem, sed cibum, atque adeo frangere jejunium: Ita Anton. de Leone in *rudimenta de cocholata per totam*, Trull. lib. 3. in *dec. cap. 2. dub. 2. n. 15*. Diana p. 4. tract. 4. ref. 194. & clarius p. 9. tr. 5. ref. 11. Joannes Cardines Medicus apud eundem de Leone in *advertentiis*, cap. 9. Ratio ut mihi videtur efficax, sic formatur, discernendo, quibusnam animantibus uti in jejunio liceat, rursus quænam vera sit potio, quæ comestio: Diximus in Superioribus attendendam esse usum, estimationemque communem; non quidem solam, sed ira fundatam, ut non declinet à fine, & intentione Ecclesiæ jejunium præcipientis: At cocholata fini Ecclesiæ jejunij præcipientis omnino adversatur: ergo & c. Minor probatur, quia finis Ecclesiæ est prohibere extra unicam refectorem cibos ex se nutritivos, solumque concedere veram potum distributioni alimenti servientem: at Cocholata componitur ex cibis multum substantialibus, & nutritivis, nec per se ordinatis ad vehendum, distribuendumque per venas alimentum; nam propterea manet, & serò jejunio ventriculo sumi consuevit; ergo, & c. loc. cit. de Leone, & Cardines.

10. Semel ego Virum nobilem mihi familiaritate conjunctum convesci manè diluculo, cum eo negotia quædam collaturus. Cumque primo ipso ingressu observasse ejus vultum insolenti pallore suffusum, macilentum, cadaverique per similem; interrogavi, ut sit, de ejus valetudine. Is, infirmè satis se habere subterfusa voce, respondit, meque peramanter rogavit, ut post mediam horam reverterem. Parvi, jvi, redivi. Mirum! adverti ejus faciem pristino colorati restitutam, oculos hilares, vocem validam: ex morte in vitam jam rediisse non gratis dixisses, Quare me cohibe-

re non potui, quominus exclamarem. Deo, superisque sint gratiæ! Bene, inquit, optimè salere gratias Dominatorem vestram! Vndè nam tam scibita ac tanta vitium refectio? Subridens respondit amicus: Ne mirere, Pater amantissimi, modò enim Cocholata potionem assumpsi, quæ miraculi instar colore, vires, vitam ferè in instanti mihi parere consuevit: Deus immortalis! Hanc meram potionem, non verò validam comestione, Jejunij fini ex diametro oppositam appellaveris?

11. Anton. de Leone l. c. p. 3. n. 20. & parvitate materiae excusat à mortali adhibentem mediam unciam Cocholatæ, & Escobar l. 1. exam. 3. c. 3. unam unciam cum sufficienti aqua. Id mihi propter duas rationes nequam aridet. Primum, quia ad generalem quæstionem de omnibus cibis in modica quantitate sumptis, hoc modo præsentem difficultatem extorques. Secundò, quia ad dignoscendum, an res modica in aliqua materia, semper est recurrendum ad finem prohibitionis, ut *sup. lib. 1. cap. 1. §. 3.* fuge docuimus: at certè media uncia Cocholatæ, valde nocet fini intento ab Ecclesiâ in jejunio: siquidem media ejusmodi potionis uncia multum, ac valde vitiat, & ut audio plusquam sex uncie alterius cibi valde nutritis; ergo minùs rectè hac in re parvitem diametris: Posses ad eundem modum unam, vel alteram unciam ex vigillis ovorum cum modicissimo sacchari, frustulo aquæ ebullientis immiscere, (nam sic pulchrum non ingraturum palato confablis) illamque sive mortali absorbere interdum, cum jejunas, quia Bulla Cruciatæ gaudes, quantum ad qualitatem ovorum, & quantum ad quantitatem, nil, nisi modicum comedi: cum enim ova non sint perinde nutritiva: ac Cocholata, videbitur sibi esse parvitas materiae, una, vel altera eorum uncia: sique item posses magnum piscem in parvam portionem distillatum suscinere, & similia. Apagæ hæc siquidem in ordine ad finem nutriendi, modica illa nequam sunt, sed notabilia satis.

12. Pro Cocholata, quasi jejunium non frangat, afferuntur ab aliquibus, Turrianus, in *summa*, p. 1. c. 556. dub. 24. Encl. 4. & 7. Lezana. v. Jejunium, n. 2. Diana p. 4. tr. 4. ref. 194. & part. 5. tr. 5. ref. 11. Sed Turrianus loquitur de pura Cocholata, cum jam mista cum aliis cibis ad nos semper adducitur; & ad parvitem materiae videtur se reducere. Ita Anton. de Leone in *diff. c. Lezana* clarè sentit nobiscum: solum affert, sed non reprobatur contrariam: Diana satis dubitative loquitur in quarta parte: quosque nominat Theologos pro Cocholata, nominat tantummodo ex auditu alterius: & in quinta parte, re melius fortasse perpensa, stat manifestè pronontr sententiam: Vnde in venio Escobar. in *sum. tr. 1. exam. 13. cap. 5.* qui etiam ad parvitem confugere videtur: sic enim habet: Aliquando dixi pro potu haberi Cocholatam: at magis auctoritati inhaerens, quam rationi, Potum esse assero: sed non uti condit abusus, sed quemadmodum potio ab Indis in Hispaniam pervenit: Vnde Cocholatæ oris, aut lacte conditum, potus non est: sed cibus substantialissimus. Item hujusmodi potio admodum crassa, in notabili quantitate jejunium violat. Verum Cocholatæ liquidum adeo, ut unica potioni uncia una adhibeat saccharo necessario; potus est, & absque scrupulo assumi potest. Hæc ille, ubi notat primo illuc (in *ad Indis in Hispaniam pervenit*) unde igitur tibi fides, an tua Cocholata sit pura, an mista? Secundò, nec unam unciam Cocholatæ esse admittendam, jam modò numero præcedenti dictum est.

13. Quæ hæcenus de Cocholata disputavi, vera mihi videntur propter rationes intrinsecas: Cæterum, quia video viros pios, religiosos, ac doctos putare eam, prout in Hispania, & Romæ est nunc in usu, esse usalem potionem, nec violare jejunium; nolo (idque propter auctoritatem extrinsecam) hanc sententiam à probabilitatis, securitatisque finibus repellere. Enarravit mihi vir nostræ Societatis omni fide dignus, Eminentiissimum Joannem de Lugo, antequam ad sacram purpuram esset ascitus; dum scilicet Theologiam in Romano

Collegio proficeretur, ita facere respondisse cui
Sacerdoti ab eo sciscitanti, an Chocholata jejuni-
um frangere contemneret, qui ab ea se comineant: ego vero
inter usurpantes sim, ne utique jejuniū violare pro-
miser. Hæc ille. Si ergo vir ad hoc doctus, ac pius, tantā
auctoritate præstans, sic discretis verbis edisserit; qua
ratione cum non probabilitur loqui, agere, vālet quis
quam suspicari?

Post hæc scripta legi *Tractatum Thomæ Huradæ*, de
jeiunio *Chocholatorum*, p. 2. mor. tract. 10. acriter defendentis, &
quidem eruditè, eam jejuniū nequaquam frangere, &
etiam, illum lege.

Arundines Mellitæ.

14. In pluribus nostræ Siciliæ campis Mellitæ arun-
dines educantur, ex quibus magno artificio, nec minori
lucro extrahi; congelarique Saccarum solet. Solent &
melles eas interdum per frutula cultro incisās, recreatio-
nis gratia, quasi cupedias sugere, seu, ut verius loquar, den-
tibus mandere, & atterere, earūque succum palato gra-
tissimum, expulsi interim ab ore pargamentis, degultan-
do trahere: Nil vulgarius apud summos, mediocres, infi-
mos, quare sæpe in disputationem quæta est quæstio, an
jejuniū illæ dissolvant? Et dissolvere quidem, si in ma-
gna quantitate sugantur, conveniunt nostrates Theologi:
est enim ille succus maxime nutritivus, alisque non mo-
dico, cum sit ipsa lætari mera substantia: sed illud audi-
re, Bernardinum Piccinum Societ. Nostræ, quem Natu-
ra, & sancti Spiritus peculiaris gratia magnum hominem
fuit, & sapientem, cum casus ad conscientiam pertinen-
tes hic explicaret Panormi, docuisse, duarum ex his arun-
dibus tractum succum non esse contra jejuniū, nisi
maxime parvitatem. Assensum libere: hæc ratio esse posset,
quia humor, five ex parvis, five ex magnis duabus hisce
cibus in stomachum deglutitus, vix ad duas uncias per-
tingit: hanc autem quoad violandum jejuniū esse in
communibus cibus quadragesimalibus parvitatem ma-
teriam, docet Turrianus in sum. p. 1. c. 256. d. 27. n. 2. & nos
infra videbimus.

Protractio Refectionis.

15. Si quis in unica sua comestione, quacunque ex
causa, infirmam unam, vel alteram horam, non frangit
jejuniū: quia continuat eandem refectionem, quæ moraliter
unica tandem est. Ita Fagund. *præc. Eccl. 4. lib. 1. c. 3. n. 5.*
At si in aliquo solemnī convivio eam qui protrahit
in tempus, multum notabile, verbi gratia, à meridie
ad Vesperam usque, ut audio protracta, etiam us-
que ad octiduum jejuniū servabitur?

Respondeo. Dixit quidam, si id apud nos fiat, Jeju-
niū nequaquam servari, servari autem, si fiat in Eccis,
ubi id fieri consuevit: quia ab Ecclesia (ajebat) præcipitur
unica comestio secundum consuetudinem regionis; at
ibi tam producta comestio, unica est secundum morem
patris; non vero apud nos. Hæc distinctio non placet
omnibus: enim jejuniū Ecclesiasticum non servatur;
quod Ecclesia unam in die comestionem præcipit:
illa autem longa refectio, multiplex virtute est, & multi-
plex comestioni verè æquivalere; unde nullo modo est
epta ad præceptum Ecclesiæ servandum. Tunc jejuniū
fieri celebrasse cum dices, qui diem totum, vel ejus majo-
rem partem in convivio, & computatione protraxit? Tu
quidem id dices, non ego.

Interruptio.

16. Me ad satietatem refeci. Quanto post tempore
plicato, v. g. linteo, possum sine violatione jejuniū ali-
quid addere meæ refectioni? vel quanto tempore ante
sondum, v. g. eodem explicato, possum aliquid prægu-
stare? Respondeo: quantum judicio morali satis est, ne
interrumpatur unitas refectionis, hoc est, ne distrahatur
unica comestio ad constituendam secundam. Ita colligo
ex Sanchez in *conf. lib. 5. c. 1. d. 24. n. 5.* Quadrantem unum

cum dimidio, innui *supra* non afferre moralem interrup-
tionem, etiam si animo destinaveris nil amplius come-
dere; quia dum adhuc remanet unitas moralis comestio-
nis, illam voluntatem mutare, culpa non est: Ratio, cur-
plus temporis admittendum non sit, ea est: quia secun-
dum moralem, communemque hominem existimatio-
nem in hoc casu, ubi nulla necessitas excusat, ea refe-
ctiones non erunt unica comestio, sed plures.

17. Sed quid, si propter aliquam causam v. g. propter
negotium aliquod, interrumpat quis comestionem, quan-
do nondum plena habita est refectio? Respondeo: Huic
propter dictam necessitatem aliquid longioris temporis
indulgerem: nempe horam: ita Sanchez *ib. n. 1.* alter Sanchez
duas horas concedit *disp. 52. n. 4.* quando animo redeundi
facta est interruptio; multo magis si animo redeundi in-
terruptio facta sit: hinc infert Thomas Sanchez *ibid.*
n. 2. & 3. Lectores ad mensam, immo ediat ante lectionem
aliquid comedere posse, ut item famulos, quando Domi-
no comediti inserviunt: propter necessitatem enim re-
fectionem, quam post unam circiter horam perfecturi
sint. Simile quid licet Mercenariis, qui dum ad mensam
sedent, vocantur ad merces vendendas; hæc enim artis
necessitas facit, ut illæ complerent refectiones per moram
unius horæ, plus minus, interruptæ, animo præsertim re-
deundi, unicam moraliter constituent. Duas horas con-
cedit Sanchez, sed nimis id esse putat Escobar *tract. 1.*
exam. 13. de jejuni. c. 3.

18. Audivi asserentem, posse refectionem propter ali-
quod negotium interrumpi à meridie etiam usque ad ves-
peras; illæ enim (ajebat) semiplenæ comestiones ununtur
per intentionem unicam volentis sed ad sibi d. *nam*
refectionem redire: sed nimis id amplè dictum est: Cum
enim jam penè digesta sint alimenta sub meridiem as-
sumpta, nequit unicam refectionem vespertina refectio
constare cum meridiana. Illud igitur in hoc, & similibus
casibus attendendum est, an negotium sit magni momen-
ti, necne; & iterum, an notabili refectionis parte carveris;
si enim magna causa fuit, cur notabilem cenæ partem
Vesperas rejeceris, Pia Mater Ecclesia non intendit te
sine sufficienti refectione diem transigere. Quod si mo-
dicum cenæ reliquisti, cum parum pro nihilo reputetur,
non habes jus te iterum reficiendi: jam enim manè suf-
ficienter, quoad substantiam refectus es: si verò necessitas
interrumpendi notabilis non est, tibi imputabitur; non
enim debueras sine urgente necessitate refectionem disse-
rare. Fateor tamen posse evenire, ut peccaveris manè,
dum sine necessitate refectionem interrupisti cum ani-
mo comedendi sub noctem; non verò serò peccas come-
dendo; quia nimium poteris ita viribus destitui, ut re-
fectione proflus indigeas.

Hæc autem omnia judicio prudentis viri, gravitatem
negotij, temporis distantiam, personæ vices, & similia
perpendentis potius, quam certà regulà definiti valent.
Ita Azor. *p. 1. l. 7. c. 9. g. 1.* Regin. *4. c. 14. n. 177.* alique.

§. III. De Ieiunio, quod in Ieiuniis indulgere.

1. Quæ possunt de Vespertina refectione quaeriri, ad
tria reducuntur, ad ejus quantitatem, ad qualitatem,
ad tempus sumendi.

Quantitas.

Iam apud Recentiores opinio recepta nunc est, ad octo
circiter uncias pertinere eam posse, non quidem ex lege
scripta, sed ex consuetudine legitime introducta. Ita Fag-
und. *lib. 2. de Eccl. pr. c. 1. n. 13. & 19.* Suar. *Dian. p. 1. tr. 9. ref. 1.*
Ioan. Sanchez. in *sol. d. 52. n. 7.*

Posse quartam partem solitæ cenæ pro ieiunio
comedere; ut si viginti uncias assumere in cenā soles,
possis assumere quinque, si quadraginta, decem, proba-
bilis est opinio. Ita Regin. *tom. 1. lib. 4. cap. 14. dub. 10.*
nn. 185. Laym. *lib. 4. tr. 8. c. 1. n. 9.* Filliuc. *2. 2. tr. 26. p. 2. c. 3.*
q. 7. n. 33. sed quia communiter vix ad triginta duas un-
cias hominum cenā solet ascendere, ideo, qui concedunt
uncias